

Valsts kase

Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, tālr. 67094222, fakss 67094220, e-pasts kase@kase.gov.lv, www.kase.gov.lv

APSTIPRINU
Finanšu ministre
_____ D.Reizniece-Ozola
Rīgā 31.10.2016

STRATĒGIJA
Rīgā

_____ 31.10.2016

Nr. 108 _____

Valsts parāda vadības stratēģija

SATURS

1. Valsts parāda vadības mērķis un pieņēmumi _____	3
2. Valsts parāda portfeļa vadība _____	4
2.1. Valsts parāda portfeļa vadības mērķis un pamatprincipi _____	4
2.2. Valsts parāda portfeļa vadības uzdevumi _____	4
2.3. Valsts parāda portfeļa struktūras parametri _____	5
3. Valsts aizņēmumu vadība _____	7
3.1. Valsts aizņēmumu vadības mērķis un pamatprincipi _____	7
3.2. Valsts aizņēmumu vadības uzdevumi _____	7
4. Noslīguma jautājums _____	9

1. Valsts parāda vadības mērķis un pieņēmumi

- 1.1. Valsts parādu veido valsts struktūru, saskaņā ar institucionālo sektoru klasifikāciju (izņemot valsts sektorā ietvertos kontrolētos un finansētos komersantus, ostu un brīvostu pārvaldes, speciālās ekonomiskās zonas) saņemtais un neatmaksātais bruto parāds šādās finanšu instrumentu kategorijās: parāda vērtspapīri (izņemot atvasinātos finanšu instrumentus), aizņēmumi un noguldījumi, tai skaitā krājobligācijas, garantiju depozīti, kā arī klientu (izņemot valsts struktūru, tai skaitā valsts sociālas apdrošināšanas struktūru, bet ieskaitot valsts struktūru kontrolēto un finansēto komersantu, ostu un brīvostu pārvalžu un speciālo ekonomisko zonu) Valsts kasē izvietotie depozīti un kontu atlikumi.
- 1.2. Valsts parāda vadības stratēģija nosaka Valsts kases darbību valsts parāda vadības jomā vidējā termiņā.
- 1.3. Valsts kase regulāri seko Valsts parāda vadības stratēģijas ieviešanas gaitai un iesniedz finanšu ministram ikgadēju ziņojumu par Valsts parāda vadības stratēģijas izpildi.
- 1.4. **Valsts parāda vadības mērķis** ir nodrošināt nepieciešamos finanšu resursus valsts parāda pārfinansēšanai, valsts budžeta izpildei un finanšu resursu rezerves uzturēšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā *euro* zonas finanšu tirgū.
- 1.5. Valsts parāda vadības stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz šādiem **pieņēmumiem**:
 - 1.5.1. Latvija turpinās īstenot ilgtspējīgu fiskālo politiku vidējā termiņā, nodrošinot Fiskālās disciplīnas likumā noteikto fiskālās politikas pamatprincipu ievērošanu valsts budžeta plānošanā;
 - 1.5.2. *euro* zona turpinās pastāvēt un vidējā termiņā tiks realizēti pasākumi, kas vērsti uz *euro* zonas valstu ekonomiskās un fiskālās integrācijas stiprināšanu;
 - 1.5.3. vidējā termiņā nepasliktināsies Latvijas ilgtermiņa kredītreitings;
 - 1.5.4. vidējā termiņā Latvijas iekšējā finanšu tirgū saglabāsies un attīstīsies institucionālo investoru bāze;
 - 1.5.5. darījumu partneri kopumā piedāvās pieņemamus aizņemšanās un finanšu risku vadības instrumentu nosacījumus;
 - 1.5.6. ministriju un centrālo valsts iestāžu, to padotības iestāžu, (izņemot budžeta nefinansēto iestāžu, publisko nodibinājumu, speciālo ekonomisko zonu, ostu un brīvostu pārvalžu, bet ieskaitot no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu) ārpus Valsts kases veikto aizņēmumu, Valsts kasē izvietoto garantiju depozītu, kā arī klientu (izņemot valsts struktūru, tai skaitā valsts sociālas apdrošināšanas struktūru, bet ieskaitot valsts struktūru kontrolēto un finansēto komersantu, ostu un brīvostu pārvalžu un speciālo ekonomisko zonu) Valsts kasē izvietoto depozītu un kontu atlikumu apjoms neizraisīs būtiskas valsts parāda apjoma svārstības;
 - 1.5.7. pašvaldības arī turpmākajos gados aizņēmumus veiks galvenokārt ar Valsts kases starpniecību;
 - 1.5.8. normatīvo aktu noteiktā kārtībā tiks nodrošināta fiskālo risku vadība un uzraudzība, ierobežojot fiskālo risku neprognozējamu ietekmi uz fiskālajiem rādītājiem.
- 1.6. Lai nodrošinātu valsts parāda vadības atbilstību starptautiski atzītai praksei, valsts parāda vadības ietvaros atsevišķi tiek izdalīta **valsts parāda portfeļa vadība** un **valsts aizņēmumu vadība**.

2. Valsts parāda portfeļa vadība

2.1. Valsts parāda portfeļa vadības mērķis un pamatprincipi

- 2.1.1. **Valsts parāda portfeļa vadības mērķis** ir optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus.
- 2.1.2. Valsts parāda portfelis tiek vadīts saskaņā ar šādiem **pamatprincipiem**:
 - 2.1.2.1. noteikta optimāla valsts parāda portfeļa struktūra, ņemot vērā iespējamās finanšu riskus (parāda pārfinansēšanas risks, likviditātes risks, valūtu risks, procentu likmju risks) un finanšu tirgus situāciju, kā arī uzraudzīti un vadīti partnerpušu apjoma un termiņa limiti saskaņā ar Naudas līdzekļu vadības stratēģiju, ņemot vērā partnerpuses risku;
 - 2.1.2.2. finanšu riski tiek ierobežoti šādā prioritārā secībā – parāda pārfinansēšanas risks, likviditātes risks, valūtu risks, procentu likmju risks, partnerpuses risks;
 - 2.1.2.3. valsts parāda portfelis tiek vadīts tā, lai, ņemot vērā finanšu tirgus prognozes, nepārsniegtu valsts budžeta likumā noteikto izdevumu apmēru valsts parāda apkalpošanai kārtējam gadam un vidējam termiņam;
 - 2.1.2.4. nodrošināts līdzsvars starp finanšu resursu izmaksām un finanšu risku ierobežošanu ilgtermiņā, par nozīmīgāko uzskatot finanšu risku ierobežošanu un novēršanu un nepieļaujot finanšu resursu izmaksu nekontrolētu palielināšanos;
 - 2.1.2.5. parāda portfeļa vadības ietvaros netiek pieļauti spekulatīvi darījumi.

2.2. Valsts parāda portfeļa vadības uzdevumi

- 2.2.1. Saskaņā ar noteikto valsts parāda portfeļa vadības mērķi un pamatprincipiem valsts parāda portfeļa vadībā izvirzīti šādi **pamatuzdevumi**:
 - 2.2.1.1. noteikt valsts parāda portfeļa struktūras **parametrus** šādiem valsts parāda raksturlielumiem: dzēšanas profils, tīrā parāda valūtu kompozīcija, procentu likmju struktūra, procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods, iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms;
 - 2.2.1.2. uzraudzīt un atbilstoši vadīt **valsts parāda dzēšanas profilu**, lai ierobežotu valsts parāda pārfinansēšanas risku;
 - 2.2.1.3. uzraudzīt un atbilstoši vadīt **tīrā parāda valūtu kompozīciju**, lai ierobežotu valsts parāda valūtu risku;
 - 2.2.1.4. uzraudzīt un atbilstoši vadīt **valsts parāda procentu likmju struktūru un procentu likmju vidējo svērto fiksēto periodu**, lai ierobežotu valsts parāda procentu likmju risku un ilgtermiņā optimizētu valsts parāda apkalpošanas izmaksas;
 - 2.2.1.5. uzraudzīt un atbilstoši vadīt **iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjomu**, lai izmantotu aizņemšanās potenciālu iekšējā finanšu tirgū un vienlaicīgi sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu, sniedzot iespējas investoriem veikt ieguldījumus iekšējā aizņēmuma vērtspapīros;
 - 2.2.1.6. regulāri uzraudzīt noteiktos parametrus un ar finanšu risku vadības instrumentu palīdzību nodrošināt nepieciešamās valsts parāda portfeļa struktūras korekcijas;

- 2.2.1.7. novērtēt atvasināto finanšu instrumentu efektivitāti saskaņā ar starptautiski pieņemtajām metodēm, salīdzinot to ar konkrēto parāda portfeļa daļu, kurai atvasinātie finanšu instrumenti ir izmantoti;
 - 2.2.1.8. regulāri veikt valsts parāda portfeļa vērtības jutīguma analīzi, izmantojot modernus analītiskus instrumentus, lai novērtētu noteikto finanšu risku parametru un Valsts parāda vadības stratēģijas īstenošanas efektivitāti un aktualitāti;
 - 2.2.1.9. uzturēt un attīstīt sadarbību ar iekšējā un starptautiskā finanšu tirgus partneriem un citu valstu parāda vadības aģentūrām parāda portfeļa vadības pilnveidošanai.
- 2.2.2. Parāda portfeļa vadības **vidēja termiņa uzdevums** – veikt nepieciešamās darbības partnerpušu loka paplašināšanā un sadarbības apjomu palielināšanā finanšu risku vadībai nepieciešamo darījumu iespēju nodrošināšanai.
- 2.2.3. Valsts parāda portfeļa vadības mērķa sasniegšanai un uzdevumu īstenošanai, ievērojot valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipus, ir pieļaujama šādu **atvasināto finanšu instrumentu izmantošana**:
- 2.2.3.1. valūtu pirkšanas/pārdošanas nākotnes darījumi;
 - 2.2.3.2. procentu likmju nākotnes līgumi;
 - 2.2.3.3. procentu likmju mijmaiņas darījumi;
 - 2.2.3.4. valūtu mijmaiņas darījumi;
 - 2.2.3.5. valūtu un procentu likmju mijmaiņas darījumi;
 - 2.2.3.6. naudas plūsmu mijmaiņas darījumi;
 - 2.2.3.7. opcijas.
- 2.2.4. Valsts parāda dzēšanas profilu atļauts vadīt, izmantojot **parāda atpirkšanas vai apmaiņas darījumus**.
- 2.2.5. Partnerpuses riska ierobežošanai, izdevīgāku atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacījumu nodrošināšanai, kā arī vienlaikus partnerpušu loka paplašināšanai un sadarbības apjomu paaugstināšanai, ievērojot likviditātes vadības prasības, ir pieļaujama līgumu un attiecīgu darījumu slēgšana, kas paredz **garantijas nodrošinājumu**.

2.3. Valsts parāda portfeļa struktūras parametri

- 2.3.1. Pamatojoties uz izvirzītajiem valsts parāda vadības mērķiem un pamatprincipiem, kā arī ņemot vērā esošo valsts parāda struktūru un finanšu tirgus situāciju, noteikti šādi valsts parāda portfeļa struktūras **parametri**:
- 2.3.1.1. Iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms¹ gada beigās
ne mazāk kā apjoms uz iepriekšējā gada beigām²
 - 2.3.1.2. Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa ne vairāk kā

līdz 1 gadam	25%
līdz 3 gadiem	50%

¹ – apgrozībā esošo vērtspapīru, kas emitēti pēc Latvijas likumdošanas, apjoms;

² – ir pieļaujama atkāpe, veicot negatīvas neto emisijas kārtējā gada ietvaros, ja tā attiecīgajā apmērā tiek kompensēta, plānojot nākamā gada aizņemšanās apjomus iekšējā tirgū

- 2.3.1.3. Fiksētās procentu likmes³ minimālais īpatsvars valsts parāda portfelī
60%
- 2.3.1.4. Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods (gados)
no 4,70 līdz 6,25
- 2.3.1.5. Tīrā parāda⁴ valūtu kompozīcija 100% EUR
pieļaujamā kopējā novirze +/- 5%
pieļaujamā novirze vienai valūtai +/- 5%
- 2.3.2. Atkāpes no dzēšanas profila, fiksētās procentu likmes minimālā īpatsvara un procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda parametra robežām pieļaujamas tikai gadījumos, ja attiecīgā atkāpe nerada papildu finanšu risku.

³ – valsts parāds ar fiksētu procentu likmi ar atlikušo dzēšanas termiņu, kas ir ilgāks par vienu gadu;

⁴ – valsts parāda apjoms attiecīgā perioda beigās, no kura tiek atņemts aizdevumu un prasījumu tiesību apjoms, kam nav aprēķināti uzkrājumi aktīvu vērtību samazinājumam (t.sk. likvīdo naudas līdzekļu atlikumi Valsts kases kontos, ieguldījumi depozītos un fiksētā ienākuma parāda vērtspapīros, aizdevumi, prasījuma tiesības (t.sk. atvasināto finanšu instrumentu, kas no kredītriska viedokļa netiek uzskatīti par riskantajiem, prasījumu tiesības)), un kuram tiek pieskaitīti izveidotie uzkrājumi galvojumiem, kā arī atvasināto finanšu instrumentu, kuri no kredītriska viedokļa nav uzskatīti par riskantiem, saistības.

3. Valsts aizņēmumu vadība

3.1. Valsts aizņēmumu vadības mērķis un pamatprincipi

- 3.1.1. **Valsts aizņēmumu vadības mērķis** ir nodrošināt pastāvīgu resursu piesaistes iespēju starptautiskajos un iekšējā finanšu tirgū ar optimāliem aizņemšanās darījumu nosacījumiem.
- 3.1.2. Valsts aizņēmumu vadība ir balstīta uz šādiem **pamatprincipiem**:
- 3.1.2.1. aizņemšanās instrumentu un to nosacījumu izvēle ir orientēta uz līdzsvaru starp (prioritārā secībā) valsts parāda pārfinansēšanu, resursu nodrošināšanu valsts budžeta izpildei, Fiskālās disciplīnas likumā noteiktā parāda nosacījuma ievērošanas veicināšanu, finanšu resursu rezerves nodrošināšanu un valsts parāda portfeļa struktūras parametru ievērošanu;
 - 3.1.2.2. darbībās iekšējā un starptautiskajā finanšu tirgū tiek nodrošināta profesionalitāte, atklātība, mērķtiecīgums un savlaicīgums, kā arī līgumsaistības tiek izpildītas noteiktā laikā un apjomā;
 - 3.1.2.3. izvēloties veicamos aizņēmumus, primāri jāvērtē ilgtermiņa aizņemšanās iespēju uzlabošanās finanšu tirgos, nevis katra konkrētā aizņēmuma darījuma nosacījumu īstermiņa salīdzinošais izdevīgums;
 - 3.1.2.4. aizņemšanās instrumentu un to nosacījumu izvēlē primāri tiek izvērtētas aizņēmumu veikšanas iespējas publiskajos finanšu tirgos, divpusējos aizņēmumus un aizņēmumus no starptautiskajām finanšu institūcijām uzskatot par papildu aizņemšanās iespējām;
 - 3.1.2.5. veicot aizņēmumu darījumus, nodrošināt iespējami izdevīgākus aizņēmumu darījumu nosacījumus, vienlaicīgi ņemot vērā valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipus, kā arī investoru bāzes diversifikācijas principu;
 - 3.1.2.6. aizņemto resursu un likviditātes vadība tiek veikta saskaņā ar Naudas līdzekļu vadības stratēģiju;
 - 3.1.2.7. lai sasniegtu iespējami izdevīgākos darījumu nosacījumus, ir pieļaujama valsts parāda portfeļa vadībai noteikto atvasināto finanšu instrumentu izmantošana vienlaicīgi ar sākotnējiem aizņēmumu darījumiem.

3.2. Valsts aizņēmumu vadības uzdevumi

- 3.2.1. Saskaņā ar noteikto valsts aizņēmumu vadības mērķi un pamatprincipiem valsts aizņēmumu vadībā izvirzīti šādi **pamatuzdevumi**:
- 3.2.1.1. izstrādāt ikgadēju Resursu piesaistīšanas pasākumu plānu vidējam termiņam, kā arī pēc nepieciešamības veikt minētā plāna grozījumus;
 - 3.2.1.2. noteikt valsts aizņēmumu izmaksu etalonus un finanšu tirgos veiktos aizņēmumus vērtēt pret tiem;
 - 3.2.1.3. uzturēt pastāvīgu piedāvājumu vidēja līdz ilgtermiņa instrumentiem iekšējā finanšu tirgū, ar primāro dīleru atbalstu pilnveidojot piedāvāto finanšu instrumentu spektru atbilstoši investoru pieprasījumam – gan institucionālajiem, gan individuālajiem ieguldītājiem, lai izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un vienlaicīgi sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu;

- 3.2.1.4. organizēt valsts kredītreitinga noteikšanas procesus valstī, kas nodrošina Latvijas pārstāvju aktīvu iesaistīšanos Latvijas valsts kredītreitinga noteikšanas procesā un vienota viedokļa sniegšanu par situāciju Latvijā;
 - 3.2.1.5. uzturēt un attīstīt sadarbību ar iekšējā un starptautiskā finanšu tirgus sadarbības partneriem, valsts vērtspapīru investoriem un citu valstu parāda vadības aģentūrām aizņēmumu vadības un Latvijas valsts aizņēmējas tēla pilnveidošanai;
 - 3.2.1.6. publiski informēt par valdības aizņemšanās plānu pamatnostādnēm un atbilstoši finanšu tirgus situācijai pēc iespējas sniegt informāciju par iekšējā aizņēmuma emisiju izsoles grafiku iespējami garākam laika periodam;
 - 3.2.1.7. regulāri veikt valsts aizņēmumu vadības novērtējumu, balstoties uz aizņēmumu vadības specifiku un starptautiski atzītu praksi šajā jomā.
- 3.2.2. Ir izvirzīti šādi valsts aizņēmumu vadības **vidēja termiņa uzdevumi**:
- 3.2.2.1. veicināt iekšējā finanšu tirgus attīstību ar mērķi nodrošināt tā pakāpenisku integrāciju *euro* zonas finanšu tirgū;
 - 3.2.2.2. paplašināt investoru bāzi, organizējot jaunus aizņēmumus starptautiskajos finanšu tirgos, uzturot regulāru dialogu ar investoru sabiedrību, lai veicinātu valsts vērtspapīru investoru diversifikāciju un finanšu risku ierobežošanu ilgtermiņā.

4. Noslīguma jautājums

4.1. Atzīt par spēku zaudējušu 2015.gada 2.aprīļa Valsts parāda vadības stratēģiju Nr. 38.

Pārvaldnieks

K.Āboliņš

Kirejeva 67094238